

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **J. T.,** zastoupeného Mgr. Lucií Brusovou, advokátkou se sídlem Masná 8, Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště Ostrava**, se sídlem Vítkovická 2, Ostrava, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 5. 2011, č. j. 22 A 41/2010 - 34,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Katastrálnímu úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště Ostrava (dále „žalovaný“) byl dne 10. 3. 2010 doručen návrh na vklad vlastnického práva na základě smlouvy o převodu vlastnictví blíže specifikované bytové jednotky, uzavřené mezi Stavebním bytovým družstvem Poruba (převodce) a manželi J. T. a J. T. (nabyvatelé). Žalovaný usnesením ze dne 11. 3. 2010 přerušil řízení o povolení vkladu vlastnického práva z důvodu, že účastníci řízení nebyli označeni v souladu s ustanovením § 4 odst. 3 písm. b) zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, konkrétně, že J. T. (dále „stěžovatel“) je v návrhu na vklad, přiložených listinách a úředním ověření podpisu, označen rodným číslem X, zatímco v informačním systému evidence

obyvatel je označen rodným číslem XX. Účastníci řízení (nabyvatelé i převodce) byli zároveň vyzváni, aby do 30 dnů ode dne doručení usnesení odstranili tento nedostatek návrhu na vklad vlastnického práva.

[2] Stavební bytové družstvo Poruba dne 17. 3. 2010 doplnilo návrh tak, že požádalo o odstranění chyby v psaní spočívající v uvedení nesprávného rodného čísla stěžovatele. Žalovaný dne 19. 3. 2010 rozhodl o návrhu na vklad a vklad provedl s tím, že v listu vlastnictví byl stěžovatel zapsán pod identifikátorem (rodným číslem) s koncovkou ve tvaru 229. Stěžovatel dne 7. 5. 2010 žalovaného požádal prostřednictvím své právní zástupkyně o postup podle ust. § 8 odst. 5 zákona č. 344/1992 Sb., katastrální zákon, a dne 10. 5. 2010 podal žalovanému stížnost na postup správního orgánu. Žalovaný (Kancelář úřadu) na tyto žádosti reagoval dopisem ze dne 15. 6. 2010, v němž shrnul výsledky vlastního šetření provedeného na základě žádosti (stížnosti) stěžovatele.

[3] Stěžovatel následně podal dne 12. 5. 2010 žalobu na ochranu před nezákonným zásahem ze strany žalovaného ke Krajskému soudu v Ostravě. Tento nezákonný zásah spatřoval v tom, že v řízení o povolení vkladu vlastnického práva žalovaný stěžovatele donutil používat koncovku rodného čísla ve tvaru 225, a domáhal se toho, aby žalovaný obnovil stav před zásahem do jeho práv a vrátil údaj rodného čísla stěžovatele v původní stav, tj. s uvedením koncovky 229.

[4] Krajský soud žalobu stěžovatele zamítl, neboť dospěl k závěru, že nedošlo ke splnění všech podmínek pro poskytnutí soudní ochrany ve smyslu ustanovení § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). K tomu krajský soud odkázal na předcházející judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na rozsudek ze dne 21. 1. 2009, č. j. 4 As 4/2008 - 95, publ. pod č. 1819/2009 Sb. NSS. Proti shora uvedenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včasnou kasační stížnost.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Z obsahu kasační stížnosti se podává, že stěžovatel uplatňuje důvody vymezené ustanovením § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tj. namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu.

[6] Krajský soud dospěl k závěru, že postup žalovaného je nepochybně „zásahem" v širším slova smyslu, nicméně při posouzení otázky nezákonnosti tohoto zásahu krajský soud odkázal na předchozí rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (č. j. 4 As 4/2008 - 95) ve věci vydání cestovního pasu stěžovateli. Tato věc však s nyní projednávanou věcí podle stěžovatele vůbec nesouvisí, přičemž naprosto nelze souhlasit s tím, že závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v tomto rozhodnutí jsou závazné pro rozhodování soudů i správních orgánů ve všech dalších případech.

[7] Stěžovatel se neztotožňuje se závěrem uvedeným v odkazovaném dřívějším rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, totiž že údaje vedené v centrálním registru obyvatel [pozn. soudu: stěžovatel má zřejmě na mysli registr rodných čísel, který je podle § 13b odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel"), informačním systémem veřejné správy jakožto samostatné funkční části informačního systému evidence obyvatel, v němž jsou využívána veškerá rodná čísla a další pomocné související údaje (dále jen „registr")] mají výlučnou informační hodnotu a mají tedy přednost i před matričními listinami. Tento

závěr pak převzal i Ústavní soud (viz usnesení ze dne 17. 12. 2009, sp. zn. II. ÚS 888/09). Závěr o výlučné informační hodnotě registru není podložen ustanoveními žádného z platných zákonů České republiky a nelze ani zjistit, která zákonná ustanovení soud interpretoval; jedná se tedy pouze o osobní názor soudců Nejvyššího správního soudu, který však nemůže být postaven nad zákon. Stěžovatel upozorňuje, že české právo není právem precedentů, judikáty nejsou právně závazné a jsou pouze doporučením, jak rozhodovat v obdobných případech.

[8] Stěžovatel poukazuje na ustanovení § 58 odst. 3 a dále § 91 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, z nichž jednoznačně vyplývá, že údaje v matričních dokladech, které se odlišují od údajů uvedených v jiných veřejných listinách, se považují za správné, pokud se neprokáže opak. Stěžovatel trvá na tom, že opak se dosud neprokázal a musí tak platit údaj uvedený v základním matričním dokladu – rodném listu. Veškeré listiny a důkazy, které byly v průběhu let předloženy v rámci soudních sporů, ať již ze strany Ministerstva vnitra nebo České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ), jsou pochybného charakteru. Není tedy dosud zřejmé, na jakém základě jsou údaje vedené v registru považovány *a priori* za pravdivé a jediné správné.

[9] Stěžovatel poukazuje na poslední vyjádření Ministerstva vnitra ze dne 14. 2. 2011, vydané v rámci soudního řízení vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 220/2010, kde ministerstvo jakožto správce registru uvádí: *„Konstatujeme, že registr není v současné době veden v elektronické podobě v plném rozsahu“*. Stěžovatel z toho dovozuje, že registr je nefunkční, a dodává, že současný registr, včetně soupisového lístku, který má dokazovat platnost stěžovatelova rodného čísla, předloženého ze strany ČSSZ, nemůže mít proti váze zápisu rodného čísla v rodném listu stěžovatele sebemenší důkazní hodnotu.

[10] Stěžovatel dále poukazuje na to, že je veden u správních úřadů – Živnostenský úřad Magistrátu města Ostravy a Finanční úřad Ostrava III – pod tvarem jeho rodného čísla s koncovkou 229. Stěžovatel pod tímto identifikátorem podniká a řádně platí daně. Uvedené úřady zcela automaticky považují údaje obsažené v rodném listě stěžovatele za správné, neboť jejich opak nebyl prokázán. Krajský soud se navíc nezabýval skutečností, že žalovaný nepřevzal informaci o tvaru rodného čísla stěžovatele z registru (zde pouze zjistil rozpor), údaj převzal ze sdělení dalšího účastníka řízení, bez jakéhokoliv podložení správnosti, bez vědomí a bez souhlasu stěžovatele. Stěžovatel připomíná, že rodné číslo požívá ochrany přiznané tomuto údaji zákonem (zákon o evidenci obyvatel, zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů).

[11] Krajský soud se v napadeném rozsudku blíže nevyjádřil k podmínce zkrácení na právech stěžovatele, zabýval se jen pro něj stěžejní otázkou zákonnosti změny rodného čísla. O naplnění této podmínky přitom podle stěžovatele není pochyb. Kromě toho, že neustále dochází k porušování osobnostních práv stěžovatele, a to zejména práva na ochranu soukromí (čl. 10 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod), celá událost má zásadní vliv na osobní a rodinný život stěžovatele. Stěžovatel nemůže být nikým donucován, aby akceptoval pro něj nesprávný tvar rodného čísla a aby si převzal doklady vystavené pod tímto nesprávným identifikátorem.

[12] Stěžovatel dodává, že od roku 2002 se nachází v situaci, kdy si nemůže být jist svou totožností. Přestože je řádným plátcem daní a pojistného na sociální a zdravotní pojištění, nemůže si být jist, že tyto pravidelně prováděné platby jsou identifikovány řádně u jeho

osoby, nemůže si být jist poskytnutím zdravotní péče a s ohledem na svůj věk také případným vyplácením dávek důchodového pojištění. Z důvodu dvojí identity s ním přestávají komunikovat banky, nemůže si převzít doporučené zásilky na poště, nemůže vycestovat z České republiky, je mu znemožněno řídit automobil, nemůže si nikde zařídit ubytování, jelikož při uzavírání smlouvy o ubytování jsou vyžadovány jeho osobní doklady.

[13] Stěžovatel podal dne 28. 6. 2011 osobní doplnění kasační stížnosti, jímž tuto stížnost rozšířil na důvod vymezený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., neboť pojal důvodné podezření, že rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu (pozn. soudu: krajský soud žalobu ve skutečnosti zamítl) bylo vydáno v důsledku trestného činu soudce. Trestný čin předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové, resp. soudců rozhodujícího senátu, v této věci shledává stěžovatel patrně v odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu, když uvedl: „*Z právního hlediska však nezbývá než konstatovat, že s ohledem na shora uvedené skutečnosti je vyloučeno, aby se stěžovatel domohl rodného čísla v jím požadovaném tvaru nebo bez významového identifikačního čísla, o jehož přidělení žádal*“ (pozn. soudu: tato citace je však citací z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2009, č. j. 4 As 4/2008 - 95, na nějž krajský soud odkázal). Podle stěžovatele rozhodující senát odmítl řešit zcizení jeho identity státními orgány ČR v souladu s právním řádem, přičemž se podle něj jedná o falzum veřejných listin. Tím se podle stěžovatele rozhodující soudci „*spřáhli s organizovaným zločinem*“.

[14] Dále stěžovatel uvádí, že je trestněprávním způsobem vydírán (tím, že je donucován užívat jiné rodné číslo), což sám kvalifikuje jako „násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci“. Pokud stěžovateli státní úřady nehodlají vydat bez platného občanského průkazu ani další osobní doklady, jedná se podle něj o „podporu, spolčení v organizovaný celek“. Stěžovatel dále velmi emotivně pokračuje v doplnění kasační stížnosti tím, že v jeho části III. předkládá – jak sám uvádí – rozpracovaný podnět na Ministerstvo spravedlnosti ČR. Obsahem tohoto podnětu, který postačí pro účely rozhodnutí v této věci zmínit pouze ve zkratce, je nejprve vylíčení situace, do které se stěžovatel dostal následkem nesouladu jeho rodného čísla v rodném listě a v registru. Poté stěžovatel rozsáhle cituje z právních předpisů, k jejichž porušení mělo dojít či které měl krajský soud ve svém rozhodnutí reflektovat (zákon o evidenci obyvatel, zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení), a které podle stěžovatele dokazují přednostní váhu veřejných listin před údaji vedenými v registru. Doplnění kasační stížnosti stěžovatele dále obsahuje část s názvem „*Rozpis jednotlivých minulostních a zcela zásadních provinění v porušení etiky a zákona JUDr. Moniky Javorové, jakožto předsedkyně senátu KS v Ostravě při řešení mé věci identity*“. Tvrzení v této části uvedená se nyní projednávaného případu týkají jen nepřímo, případně se jedná o opakovaná tvrzení, jejichž podstata byla již shrnuta výše, a proto není nutné je zde blíže rozepisovat.

[15] Z uvedených důvodů se stěžovatel domáhá toho, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že zastává stejné stanovisko, které uvedl již ve vyjádření k žalobě stěžovatele. Zdůraznil, že katastrální úřady rodná čísla občanům nepřidělují, ani v případě jejich duplicity nerozhodují o jejich změně. Katastrální úřady pouze v rámci Informačního systému katastru nemovitostí (dále „ISKN“) evidují vlastnická a jiná práva k nemovitostem, včetně údajů o vlastnících a jiných oprávněných, jejichž součástí je rovněž základní identifikační údaj, tedy rodné číslo, které je prostřednictvím ISKN automaticky ověřováno oproti údajům registru.

[17] K samotné kasační stížnosti žalovaný potvrdil, že v řízení o vkladu vlastnického práva byly zjištěné nedostatky v podobě rozporu v údaji rodného čísla stěžovatele napraveny jedním z navrhovatelů vkladu (ze strany Stavebního bytového družstva Poruba), a sice písemným doplněním návrhu na vklad. Poté žalovaný pokračoval v přerušeném vkladovém řízení a vklad vlastnického práva povolil.

[18] Žalovaný uvádí, že není kompetentní posuzovat vztahy a vazby mezi jednotlivými justičními orgány, právní závaznost judikátů, jakož i otázku nezávislosti soudních orgánů. Rovněž není nadán k tomu, aby posuzoval kvalitu registru, a nemůže se vyjadřovat ani k tomu, jak je stěžovatel veden v evidencích dalších správních úřadů. K tomu žalovaný dodává, že v ISKN je pod rodným číslem, které stěžovatel považuje za své (tj. s koncovkou ve tvaru 229), vedena jiná osoba. Se situací možné chybné duplicity rodných čísel, jakožto omylu způsobeného nepochybně lidským faktorem, počítá i zákon o evidenci obyvatel, přičemž jediným možným postupem ve smyslu tohoto zákona je změna jednoho z duplicitních rodných čísel. Tato změna však není v kompetenci žalovaného.

IV. Argumentace Nejvyššího správního soudu

[19] Nejvyšší správní soud poté co zjistil, že jsou splněny všechny procesní podmínky, přistoupil k věcnému projednání kasační stížnosti. Napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uplatněnými v kasační stížnosti.

[20] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval namítanými důvody kasační stížnosti, ke kterým je jinak povinen přihlížet i z úřední povinnosti, tedy zmatečností řízení před krajským soudem a nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

IV. a)

[21] Soudní řízení je zmatečné, pokud chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Stěžovatel výslovně uplatnil poslední z uvedených důvodů zmatečnosti v osobním doplnění kasační stížnosti, a to především ve vztahu k předsedkyni senátu JUDr. Monice Javorové, jejíž jednání mj. v této kauze považuje za trestné.

[22] Pokud stěžovatel tvrdí, že bylo rozhodnuto v jeho neprospěch v důsledku trestného činu soudce, musí uvést skutečnosti, které svědčí o příčinné souvislosti mezi trestným činem soudce a pro stěžovatele nepříznivým rozhodnutím (viz Vopálka, V., Mikule, V., Šimůnková, V., Šolín, M. Správní řád soudní. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, s. 266; srov. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář.

II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 1199). Z obsahu stěžovatelova rozsáhlého osobního doplnění kasační stížnosti lze dovozovat, že za „trestné“ ve skutečnosti považuje právní názory odlišné od vlastní interpretace právních předpisů; údajně nezákonná jednání a nesprávné (tj. odlišné) právní názory pak zcela nepřípadně a nesprávně podřazuje pod některé skutkové podstaty trestných činů.

[23] Stěžovatel neuvedl, že by některý ze soudců rozhodujícího senátu krajského soudu, včetně jeho předsedkyně, byl pravomocně odsouzen pro trestný čin, či že by s některým z těchto soudců bylo trestní stíhání zahájeno. Z obsahu stěžovatelova podání přitom není patrné, že by se některý z těchto soudců svým jednáním dopustil protiprávního činu, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky v tomto zákoně uvedené (§ 13 zákona č. 40/2006 Sb., trestní zákoník). Ve stěžovatelově podání proto absentují i skutečnosti svědčící o příčinné souvislosti mezi údajnými trestnými činy soudců rozhodujícího senátu Krajského soudu v Ostravě. Stěžovatelova námitka je tedy lichá, přičemž Nejvyšší správní soud neshledal žádnou další skutečnost, jež by způsobila zmatečnost řízení před krajským soudem.

IV. b)

[24] Z odůvodnění kasační stížnosti vyplývá, že nepřezkoumatelnost spatřuje stěžovatel v nedostatku důvodů rozhodnutí, neboť krajský soud se nezabýval námitkou stěžovatele, že žalovaný nepřevzal informaci o tvaru rodného čísla z registru, nýbrž ze sdělení dalšího účastníka řízení (Stavebního bytového družstva Poruba). Nepřezkoumatelné je podle stěžovatele napadené rozhodnutí též z důvodu, že krajský soud v odůvodnění svého rozsudku vychází výhradně z judikatury Nejvyššího správního soudu, aniž by se zabýval důkazy předloženými stěžovatelem. Těmito důkazy má stěžovatel zřejmě na mysli ověřenou kopii svého rodného listu, resp. kopie naposledy vlastněných osobních dokladů (občanský průkaz, cestovní pas), v nichž je stěžovatelovo rodné číslo uvedeno ve tvaru s koncovkou 229.

[25] Z žalobního návrhu, ani z protokolu o jednání ze dne 18. 5. 2011 (č. l. 28 – 29), není patrno, že by stěžovatel v řízení před Krajským soudem v Ostravě namítal skutečnost, že žalovaný informaci o tvaru rodného čísla stěžovatele nepřevzal z registru, nýbrž na základě sdělení jiného účastníka řízení. Tuto námitku poprvé výslovně uplatnil až v kasační stížnosti, a proto se jedná o námitku nepřípustnou (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). K tomu je nicméně možné odkázat na odůvodnění krajského soudu (str. 5 rozsudku) k námitce obdobného charakteru směřující proti procesnímu postupu žalovaného, jemuž stěžovatel vytýkal, že v řízení o návrhu na vklad rozhodl meritorně dříve, než se stěžovatel vyjádřil k výzvě k doplnění žádosti. Krajský soud zde správně uvedl, že ačkoli je ochrana před nezákonným zásahem správního orgánu výslovně omezena na jiné úkony správního orgánu než rozhodnutí, zpravidla obsahově nedopadá na jednotlivé úkony správního orgánu uskutečněné v průběhu správního řízení (zde řízení o povolení vkladu vlastnického práva).

[26] Předmětem přezkumu je tvrzený nezákonný zásah podle § 82 a násl. s. ř. s., nikoli rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. Případná procesní pochybení žalovaného jakožto správního orgánu v průběhu správního řízení, je přitom možné, za předpokladu naplnění zákonem stanovených podmínek, soudně přezkoumat právě v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Jak uvedl již dříve Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 7. 2006, č. j. 8 Aps 2/2006 - 95, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS, na

který odkázal rovněž krajský soud, *„prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem nelze podrobovat testu zákonnosti jednotlivé procesní úkony správního orgánu, které zpravidla směřují k vydání rozhodnutí a samy o sobě nepředstavují zásah do práv účastníka řízení“*. Namítaná procesní pochybení žalovaného, jejichž relevantnost není pro rozhodnutí v této věci podstatná, nemohou být předmětem přezkumu v řízení o žalobě před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgány, neboť nemají charakter takového zásahu. *„Přezkoumání zákonnosti vedení správního řízení v rámci řízení o ochraně před nezákonným zásahem by bylo přezkumem předčasným a odporujícím systematice soudního řádu správního“* (cit. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2009, č. j. 8 Aps 6/2007 – 256).

[27] Úkolem Nejvyššího správního soudu jakožto vrcholného soudního orgánu ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví je podle § 12 odst. 1 s. ř. s. zajišťování jednoty a zákonnosti rozhodování tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech a v některých dalších případech stanovených zákonem. Judikatura Nejvyššího správního soudu je tedy pro správní soudy prvního stupně významným vodítkem pro rozhodovací činnosti, byť nepředstavuje nepřekonatelnou bariéru pro uplatnění odlišného názoru. Jak lze dovodit např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2011, č. j. 1 As 6/2011 - 347, krajský soud se může odchýlit od dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu k určité otázce, jestliže není v dané věci přímo zavázán právním názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.) a jestliže svůj odlišný právní názor podepře komplexní, racionální a transparentní konkurující argumentací. Jsou-li tyto podmínky splněny, pak krajský soud zaujetím odlišného právního názoru neporuší § 12 s. ř. s. Výtka stěžovatele, že krajský soud využil ve svém odůvodnění odkazů a citací na dosavadní judikaturu Nejvyššího správního soudu vztahující se k obdobnému případu (rozsudek č. j. 4 As 4/2008 - 95) či k obecně k řešené problematice nezákonného zásahu (rozsudek č. j. 2 Aps 1/2005 - 69), proto není na místě.

[28] Jak k tomu obecně uvedl Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 31. 1. 2011, č. j. 2 Aps 4/2010 - 63, „(v)*yužívání závěrů soudní judikatury (zejména rozhodnutí soudů vyššího stupně), a to jak ve formě citací s uvedením konkrétního rozhodnutí či toliko prostřednictvím odkazů, je v rámci rozhodovací činnosti soudů zavedenou praxí. Tato praxe je přitom v souladu s požadavkem vázanosti soudce právem, tj. nejenom psaným zákonem, ale i ostatními prameny práva (zejména judikaturou a právními principy). Nerespektování judikatury vyšších soudů (včetně Ústavního soudu) by znamenalo porušení zásady právní jistoty, resp. předvídatelnosti rozhodovací činnosti soudů, a příčilo by se požadavku na legitimní očekávání účastníků řízení, že ve srovnatelných případech bude soud postupovat a rozhodovat stejně*“. Na druhou stranu je však nutno v obecné rovině dodat, že každý judikát je vždy výsledkem řešení individuálního případu, a proto je v každém dalším (byť obdobném) případě, nutno posoudit, zda lze stávající judikaturu využít.

[29] Pokud stěžovatel uvádí, že se krajský soud nezabýval důkazy předloženými stěžovatelem, nejedná se o pravdivé tvrzení. Osobní doklady, které stěžovatel v řízení před krajským soudem předložil, měly doložit, že obsahují rodné číslo stěžovatele ve tvaru s koncovkou 229. Tato skutečnost však sporná nebyla, jak ostatně konstatoval krajský soud v narativní části odůvodnění (s. 2), *„účastníci byli vyzváni k doplnění návrhu v údaji rodného čísla žalobce* (stěžovatele), *který je v Centrální evidenci obyvatel* (registru) *označen jiným rodným číslem než v předložených písemnostech*“. Nejvyšší správní soud proto

konstatuje, že napadený rozsudek krajského soudu netrpí vadou nepřezkoumatelnosti, je srozumitelný a dostatečně odůvodněný.

IV. c)

[30] Nejvyšší správní soud se konečně věnoval sporné právní otázce v této věci, kterou je namítaná nezákonnost zásahu žalovaného v podobě užívání stěžovatelova rodného čísla s koncovkou ve tvaru 225. V první řadě muselo být postaveno na jisto, zda toto jednání žalovaného lze vůbec považovat za „zásah". Definici zásahu zákon neobsahuje; jak přitom uvedl Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 3. 6. 2004, č. j. 2 Afs 17/2003 - 54, *„(p)řesná definice ani není možná, protože pod pojem zásahu spadá velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke zjednání nápravy), zajišťovací úkony atd.; tedy obecně úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují, a ty jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu. Kromě neformálnosti samotného zásahu je neformální i donucení v případě nerespektování pokynu či příkazu (když ovšem i donucení je zahrnuto pod legislativní zkratku „zásah")*".

[31] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že jednání žalovaného spočívající v zapsání a vedení stěžovatelova rodného čísla v katastru nemovitostí ve tvaru (s koncovkou 225), který stěžovatel nepovažuje za „své" rodné číslo, resp. číslo uvedené mj. v jeho rodném listě, lze považovat za zásah v širším slova smyslu. Nejedná se totiž o rozhodnutí, proti němuž by bylo možné využít jiný prostředek soudní ochrany (žalobu ve smyslu § 65 s. ř. s.), ani o úkon žalovaného, který se týká vedení správního řízení, resp. jeho procesního postupu, jehož případná nezákonnost je správními soudy přezkoumávána rovněž až v rámci řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí (v tomto případě rozhodnutí katastrálního úřadu o provedení vkladu ve smyslu § 3 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem).

[32] Žalobou proti nezákonnému zásahu se může podle § 82 s. ř. s. bránit každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování. Podle ustanovení § 85 s. ř. s. je žaloba nepřípustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky nebo domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný. Při posuzování, zda došlo k naplnění podmínek soudní ochrany proti nezákonnému zásahu vyšel krajský soud z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 69, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS, v němž tento soud mj. zdůraznil, že jednotlivé podmínky soudní ochrany v tomto typu řízení musí být splněny kumulativně, což rovněž vyplývá (ostatně jako všechny tyto podmínky) ze zákonné právní úpravy (§ 82 odst. 1 s. ř. s.).

[33] Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal, zda jednání žalovaného, proti němuž se stěžovatel brání, lze považovat za nezákonný zásah, tj. zda v daném případě došlo k naplnění všech zákonných podmínek pro poskytnutí soudní ochrany před takovým

zásahem. Nejvyšší správní soud považuje za splněnou podmínku existence zásahu v širším smyslu (4. podmínka), podmínku zaměření zásahu přímo proti stěžovateli (5. podmínka) a podmínku trvání zásahu (6. podmínka). Stejně jako krajský soud, i Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v daném případě nedošlo k naplnění podmínky nezákonnosti (3. podmínka) a podmínky zkrácení na právech stěžovatele (2. podmínky) jednáním žalovaného. Nedošlo však ani k přímému (1. podmínka) zkrácení na právech stěžovatele, neboť není-li stěžovatel na svých právech zkrácen vůbec, nebude se jednat ani o zkrácení přímé. Směřování zásahu „přímo" vůči stěžovateli je vyjádřeno v podmínce č. 5, o jejímž naplnění pochyby nejsou. Jak bude rozvedeno dále, žalovaný nejedná v rozporu se zákonem, pokud osobu stěžovatele v katastru nemovitostí vede pod rodným číslem ve tvaru s koncovkou 225, ani tímto jednáním přímo nezasahuje do jeho práv.

[34] Nejvyššímu správnímu soudu je z rozhodovací činnosti znám příběh stěžovatele, který se již několik let neúspěšně snaží přesvědčit správní úřady a soudy o správnosti svého názoru, totiž že mu náleží rodné číslo ve tvaru s koncovkou 229, jak jej má uvedeno ve svém rodném listu, nikoli s koncovkou 225, pod nímž je veden v registru (vedle již uvedených rozhodnutí Nejvyššího správního soudu viz též např. rozsudek ze dne 28. 5. 2009, č. j. 4 As 67/2008 - 50, či rozsudek ze dne 27. 10. 2010, č. j. 4 Aps 1/2010 - 113). Nesrovnalosti týkající se rodného čísla stěžovatele se odvíjejí od skutečnosti, že stěžovateli bylo v roce 1967 přiděleno rodné číslo s koncovkou 225, nicméně do jeho rodného listu bylo nesprávně zapsáno s koncovkou ve tvaru 229; rodné číslo v tomto tvaru však bylo přiděleno jinému občanu ČR. Nejasnosti ohledně koncovky rodného čísla stěžovatele vyvstaly v roce 1993, s nástupem výpočetní techniky a postupným vytvářením centrální elektronické databáze a dálkového přístupu do ní. Do té doby však správní orgány, které stěžovateli vydávaly předchozí osobní doklady, vycházely z presumpce správnosti rodného čísla uvedeného v jeho rodném listu.

[35] V této kasační stížnosti stěžovatel především brojí proti právnímu názoru zdejšího soudu vysloveném ve věci vedené pod sp. zn. 4 As 4/2008, kdy bylo předmětem soudního přezkumu správní rozhodnutí, kterým bylo zastaveno správní řízení ve věci vydání cestovního pasu žalobci, neboť neprokázal pravdivost rodného čísla 531119/229, uvedeného v žádosti o vydání cestovního pasu, resp. rozsudek krajského soudu, jímž byla žaloba stěžovatele proti tomuto správnímu rozhodnutí zamítnuta. V odůvodnění rozsudku o kasační stížnosti stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval problematikou rodných čísel a jejich přidělováním, a lze proto na něj v této části odkázat. Pro účely odůvodnění tohoto rozsudku lze vybrat alespoň následující závěr vycházející z ustanovení § 13b odst. 5 zákona o evidenci obyvatel, citovaný též v odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu, od něhož Nejvyšší správní soud neshledal důvod se odchýlit ani v tomto případě. „*Výlučná informační hodnota údajů obsažených v registru rodných čísel znamená, že tyto údaje mají ze zákona přednost před údaji pocházejícími z jiných zdrojů, včetně veřejných listin. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je proto v této situaci nezbytné vycházet z údajů zjištěných v registru s výlučnou informační hodnotou (...)*". Tento závěr je přitom rozhodující i v tomto případě, kdy se rovněž dostal do rozporu obsah veřejné listiny (rodný list stěžovatele a jeho další osobní doklady) a informace zjištěné z registru.

[36] Podle ustanovení § 6a odst. 3 písm. b) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky poskytuje orgánům zeměměřickým a katastrálním pro výkon působnosti podle tohoto zákona mj. údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel. Podle §

6a odst. 5 písm. d) tohoto zákona patří mezi tyto údaje i rodné číslo. Podle ustanovení § 13c odst. 1 písm. a) zákona o evidenci obyvatel lze rodná čísla využívat, jde-li o činnost ministerstev, jiných správních úřadů, orgánů pověřených výkonem státní správy, soudů, vyplývající z jejich zákonem stanovené působnosti, nebo notářů pro potřebu vedení Centrální evidence závětí. Nelze tedy pochybovat o tom, že žalovaný byl oprávněn zjistit a pro účely řízení o povolení vkladu vlastnického práva využít rodné číslo, pod nímž je stěžovatel veden v registru. Pokud tedy žalovaný, v souladu s informací zjištěnou dálkovým přístupem z registru, zapsal stěžovateli vlastnické právo do katastru nemovitostí s rodným číslem ve tvaru s koncovkou 225 a že v tomto směru byl i jedním z účastníků opraven návrh na vklad, jednal v souladu se zákonem.

[37] Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. 10. 2010, č. j. 4 Aps 1/2010 - 113, byť *obiter dictum*, katastrální úřad není oprávněn určovat rodná čísla osob zapsaných v katastru nemovitostí, ta je nucen pouze přebírat, resp. sjednocovat s informačním systémem evidence obyvatel, jehož správcem je podle § 3 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel Ministerstvo vnitra. Stěžovatel přitom může využít zákonných postupů, které pro případy nejasností ohledně již přidělených rodných čísel tento zákon předvídá v ustanovení § 17b (ověřování rodného čísla) či § 17c (osvědčování rodného čísla).

[38] K námitce stěžovatele týkající se vázanosti soudů judikaturou lze odkázat již na výše uvedenou část odůvodnění (body 27 a 28). Namítá-li stěžovatel, že závěr o výlučné informační hodnotě registru není podložen příslušnými zákonnými ustanoveními, postačí odkázat na relevantní právní úpravu, kterou zdejší soud shrnul v již několikrát zmiňovaném rozsudku ze dne 21. 1. 2009, č. j. 4 As 4/2008 - 95. O výlučné informační hodnotě registru se pak zákon o evidenci obyvatel výslovně zmiňuje v § 13b odst. 5: *„Rodná čísla (...) jsou v registru vedena jako neukončený, nepřetržitě funkčně přístupný přehled dat s výlučnou informační hodnotou, vzájemně si vytvářející uživatelskou podporu pro správné přidělování rodných čísel, k provádění změn rodných čísel, k ověřování přidělených rodných čísel a odstraňování zjištěných nedostatků v chybně přidělených rodných číslech“*.

[39] Stěžovatel poukazuje na ustanovení § 58 odst. 3 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, podle něhož *„jestliže se údaje v matričních dokladech odlišují od údajů uvedených v jiných veřejných listinách, považují se za správné údaje uvedené v matričním dokladu, pokud se neprokáže opak“*. Dále odkazuje na ustanovení § 91 odst. 1 téhož zákona, podle něhož matriční doklady vyhotovené podle předpisů platných k 31. 12. 1949 či podle právních předpisů platných k počátku účinnosti tohoto zákona, zůstávají i nadále v platnosti a mají charakter veřejných listin, pokud nedošlo ke změně skutečností v nich uvedených. V této věci se nicméně jedná o nesoulad rodného čísla stěžovatele v rodném listě jakožto matričního dokladu, s rodným číslem v registru (tedy v informačním systému s výlučnou informační hodnotou), nikoli v jiné veřejné listině. Nejvyšší správní soud v žádném případě nepopírá, že na základě uvedených zákonných ustanovení jsou matriční doklady veřejnými listinami, které se upřednostní před jinými veřejnými listinami, je-li mezi nimi rozpor a není-li zároveň prokázán opak, tedy pravdivost jiné veřejné listiny. Toto pravidlo však nic nemění na právním závěru, ke kterému ve věci stěžovatele dospěl Nejvyšší správní soud již několikrát, a ani v tomto případě tomu nebude jinak, totiž že v případě nesrovnalostí mezi matričními doklady (příp. jinými veřejnými listinami) a registrem, jakožto nedílnou součástí informačního systému evidence obyvatel s výlučnou informační hodnotou, se upřednostní údaje uvedené v registru.

[40] Pokud stěžovatel poukazuje na vyjádření Ministra vnitra ze dne 14. 2. 2011, které bylo vydáno pro soudní řízení v jiné věci stěžovatele (byť evidentně obdobného charakteru), toto vyjádření není součástí spisu, stěžovatel jej v řízení před krajským soudem nenavrhoval jako důkaz, a proto se ani Nejvyšší správní soud nemůže touto námitkou stěžovatele podrobně zabývat. Pokud však mělo ministerstvo jakožto správce registru v tomto vyjádření konstatovat, že registr není v současné době veden v elektronické podobě v plném rozsahu, ještě to neznamená – jak dovozuje stěžovatel – že je registr nefunkční. Jak lze dovozovat z části tohoto vyjádření ministerstva, kterou stěžovatel zkopíroval na str. 7 svého osobního doplnění kasační stížnosti, v elektronické podobě nejsou archivní záznamy o přidělených rodných číslech (soupisové lístky), které jsou jediným dokladem o přidělených rodných číslech fyzických osob narozených od 1. 1. 1900 do 31. 12. 1968. Tyto záznamy jsou však považovány za součást registru rodných čísel.

[41] Za nerelevantní v této věci a zároveň i za nepřípustnou námitku (neboť ji stěžovatel vznesl poprvé až v kasační stížnosti) je nutno považovat tvrzení stěžovatele, že je u jiných správních úřadů (Živnostenský úřad Magistrátu města Ostravy a Finanční úřad Ostrava III) veden pod rodným číslem ve tvaru s koncovkou 229. Tento případ se týká jednání žalovaného, tedy zcela jiného správního úřadu.

[42] Stěžovateli lze samozřejmě přisvědčit v tom, že rodné číslo požívá zákonné ochrany. Jak k tomu podrobně uvedl Nejvyšší správní soud v již několikrát odkazovaném rozsudku ze dne 21. 1. 2009, č. j. 4 As 4/2008 - 95, *„(r)odné číslo je identifikátorem fyzické osoby, která splňuje podmínky pro jeho přidělení podle zákona, a je pro každou fyzickou osobu, vedenou v evidenci obyvatel, jedinečné; jedno rodné číslo tedy nemůže být přiděleno více osobám. (...) Význam rodného čísla pramení především z jeho jedinečnosti, kterou může zaručit pouze to, že zákon o evidenci obyvatel určuje jedinou výchozí databázi rodných čísel, jež má výlučnou informační hodnotu. Jinými slovy, správnost rodného čísla fyzické osoby lze ověřit toliko v registru rodných čísel, a naopak, jedině rodné číslo uvedené v tomto registru je rodným číslem přiděleným osobě, která je pod tímto číslem v registru vedena*“.

[43] Pokud stěžovatel uvádí, že se krajský soud v napadeném rozsudku blíže nevyjádřil k podmínce zkrácení na jeho právech, Nejvyšší správní soud připomíná, že ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. nelze poskytnout, není-li splněna byť i jen jediná z podmínek vymezených v ustanovení § 82 odst. 1 s. ř. s. (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 69, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS). Krajský soud dospěl ke správnému závěru o nenaplnění podmínky nezákonnosti zásahu žalovaného a nemusel se tedy již podrobně zabývat naplněním podmínky zkrácení na právech stěžovatele v důsledku jednání žalovaného. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že uváděné obtíže, kterým je stěžovatel dle svých tvrzení vystaven při realizaci různých aktivit ve společnosti, pro které jsou vyžadovány osobní doklady, jsou způsobeny tím, že si stěžovatel odmítá vyzvednout své osobní doklady se správným rodným číslem, tj. s rodným číslem, pod nímž je identifikován v registru. Jednáním žalovaného, který stěžovatele v katastru nemovitostí eviduje pod rodným číslem ve tvaru shodném s rodným číslem stěžovatele vedeným v registru, tak nedošlo k přímému zkrácení práv stěžovatele.

[44] Na druhou stranu nicméně nelze popřít, že v důsledku chybného uvedení údaje v rodném listu ze strany tehdy příslušného státního orgánu vznikly stěžovateli některé obtíže, spojené s vyjasňováním správnosti tvaru jeho rodného čísla (byť se stěžovatel svým

nezdolným přesvědčením o správnosti svého názoru, i přes opakované a ve výsledku jednoznačné řešení problematické otázky soudy, sám udržuje v pozici osoby bez platných osobních dokladů), ale též případné obtíže týkající se identifikace povinných plateb v minulosti provedených stěžovatelem do státního rozpočtu (platba daní, zdravotního a sociálního pojištění). Stěžovatele lze proto upozornit na možnost domáhat se škody či újmy způsobené tímto chybným, tj. nesprávným, postupem správního orgánu, na základě příslušné právní úpravy (zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem).

V. Shrnutí a náklady řízení

[45] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nedošlo k naplnění tvrzených důvodů kasační stížnosti [ust. § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s.], a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[46] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o úspěšného žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žalovanému právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. září 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu